2

DE COMETIS,

QVI ANTEA VISI SVNT, ET DE EO, QVI NOVISSIME MENSE NOVEMBRI APPARVIT,

narratio, ſcripta ad

AMPLISSIMVM PRVDENTISSIMVMQVE REIPVB. NORIBERGENSIS SENATVM,

A

Iohanne Prætorio Ioachimico, Reip. Noribergenſis Aſtronomo, & Mathematum Profeſſore in ſchola Altorſiana.

Cum gratia & priuilegio Cæſareæ Maieſtatis.

NORIBERGÆ.

cIↄ. Iↄ. LXXVIII.

DE COMETIS, QVI ANTEA VISI SVNT, ET DE EO, QVI NOVISSIME MENSE NOVEMBRI APPARVIT,

NARRATIO.

VLLA fuit vnquam gens tam barbara, quæ Cometarum aspectum fortuitum fieri, & eos, absq; aliquo præsagio sequuturi alicuius notabilis euentus, apparere arbitrata sit. Nam cum multa alia signa à multis neglecta sint, vt vel temerè illa fieri, aut originem ex leui quadam causa, animaduersione indigna, trahere somniarint, tamen conuicti euidentibus experientiæ testimoniis, & atrocibus casibus moniti, religiose & cum animi consternatione, Cometas intueri coacti sunt. Maior attentio fuit successu temporis, cum res gestæ & miracula diligentius in annales referri cepta sunt. Experientia enim hominum animos magis magisq; confirmauit, & series historiarum, ac diligens earum meditatio, eruditis viris nullam reliquit dubitationem, quin de Cometis magnarum mutationum & confusionum indicia semper sumta sint. Neq; vero eam solum ob causam, inter signa & prodigia Cometæ connumerati sunt, quòd nulla vnq; ætas illos impunè viderit, sed quôd ipsis, vt & aliis plerisq; prodigiis, eiusmodi facultas diuinitus attributa sit, vt per se terrorem & metum animis intuentium iniiciant, eosq; commonefaciant, vt præsentis Dei minas reuereri cogantur. Annotatum in veterum historiis inuenimus, quòd tetri, horribiles, ingentes &c. nominantur, quoties item legimus, Cometarum aspectu mentes mortalium perterritas esse: hæ voces testantur, vniuscuiusq; conscientiæ testimonio, diuinitus hæc signa commonefactionis causa hominibus ostendi. Nõ dico nunc de Cyclopibus, quibus vltimo hoc seculo permulti similes sunt, qui cum Deum conditorem omnium rerũ contemnant, & ipsius verbum, mirum non est, si & omnes eius creaturas, & quæ in his fiunt, actiones, haud secus contemplentur ac reliqua animalia, quæ ratione carent. Sed eos sanandi hic locus non erit.

Et quoniam nobis circa finem anni 1577. Cometes iterum ostensus sit, aspectu formidabilis, qui haud dubiè secuturorum malorum indicia secum fert, & labentis ad interitum mundi calamitates prænunciat, operæ precium esse duximus, anteq́ de eo aliquid proferamus, Cometarũ seriem aliquam summatim & nudè enarrare, eorumq́ primam obseruationem, quantum possumus, inuestigare. Non adijciemus singulorum euenta, & quæ eos sequutæ sunt regnorum confusiones & interitus, principum casus, & similia, nimis enim prolixi commentarij hæc essent: sed lectorem ad historiarum seriem remittimus. Inueniet enim, maximè luctuosa tempora Cometarum apparitionibus annexa esse. Quantum autem fieri potest, breuissimè omnes, quos colligere potuimus, Cometas enarrabimus.

Quod ad primam Cometarum fulsionem attinet, non dubitamus affirmare, ab initio eos hominibus ostensos esse, & quanq́ id ex historijs primorum patrum patefacere non possumus, tamen alia ratione (vt puto) probabili id proferre conabimur. Certum est, multa prodigia & ostenta, ex naturalibus causis originem habere, quamuis, præter naturales effectus, alias significationes quandoq́ ex diuina quadam prouidentia habeant. Talem conditionem Cometis quoque attributam esse, iam à græcorum Philosophorum tempore, ab eruditis receptum est. Si itaq́ de materia & generatione Cometarum, Physicorum dogma, quod longo vsu in scholis approbatum est, nullam post se relinquit dubitationem, hoc quoq́ sequi videtur, cum mundi quasi initio Cometarũ originem deductam esse. Dicunt enim, Crinitam stellam esse vaporem terrestrem, crassum, viscosum, astrorum virtute in supremam aëris regionem attractum & incensum, vt pœnas diuinas hominibus prænunciet &c. Cum igitur et vis astrorũ, seu certa quædam constellatio, & vaporis terrestris copia, ad generationem Cometæ concurrant, non dubito, eiusmodi vires & vapores continuè successisse. Si quis autem contendit, alium posterioribus seculis syderum positum esse, ac fuerit ab initio, is quidem rectè ratiocinatur, si vniuersam omnium motuum anomaliam adinuicem confert, hac enim ratione, vt Astronomi statuunt, quoad mundus durabit, motuum omnium ad pristinum statum nulla fiet restitutio. Verum ad Cometarum materiam attrahendam, non potuit tum quoq́ non esse sufficiens constellatio. Quis enim negabit, singulorum orbium motum esse perpetuò vniformem & regularem? & cum vltra bis mille annos, ad nostra vsq́ tempora, toties congruens stellarum positus recurrere potuit, (quàm etiam is varius & dissimilis fuerit) neminem arbitror fore, qui neget, eandem vel similem vicissitudi-

nem

nem antea quoque accidisse. Terrestres quoq; vapores, ob alterationes, quibus elementaria ab initio subiecta sunt, semper fuisse necesse est. Et si his postremis seculis, tanta moles toties procreari potuit, quæ materiam Cometæ suppeditarit, & antea quoq; procreari potuisse consentaneum est. Nam quòd deterior terræ conditio nunc sit, quàm fuit statim post creationem omnium rerum, aliunde promanare non potest, quàm â maledictione diuina, quam post hominis lapsum statim sensit, quæ item non multô pôst geminata fuit. Amplius iudico, Cometas â primis patribus notatos fuisse, Astronomiæ enim & naturæ cognitionis omnium peritissimi fuerunt, vt ipsis difficile non fuerit Cometas â stellis discernere, quẽadmodũ Plinius Hipparchum fecisse ait, quod ĳsdẽ artibus instructus Cometas â stellis separarit. Itaq; affirmare non dubito, ab initio Cometas fulsisse, & semper de ĳs mutationum & miseriarũ subsequentium iudicia sumta fuisse.

In sacris literis veteris Testamenti, nullam Cometarum mentionem factam esse animaduertimus: nisi quis Hieremiæ Prophetæ virgam & ollam ardentem, & aliorum eiusmodi visiones adducere vellet, quanq; (meo iudicio) incongruè. Antiquissimum de Cometis testimonium ex Senecæ dictis colligo. Nam is quendam citat, qui affirmarit, apud Chaldæos fuisse Astronomos, qui Cometas stellas esse negarunt. At in Assyria, Chaldæa, Phœnicia & Ægypto, Astronomica studia propagata sunt, vna cum rerum naturalium vestigatione, â Iosepho & posteris eius. Is autem carcere liberatus anno mundi 2250. Ægyptum rexit. Ex his terris, vt & Proclus fatetur, Arithmetica, Geometria, & tota naturalium rerum historia, ad Græcos translata est. Et quanq; post tempora sanctorum patrum, nihil de hac doctrina traditum est, in historĳs, vsque ad tempora Græcorum Philosophorum, sicut nec de Astronomia certi aliquid, aut de ipsius propagatoribus annotatum est, tamen inter Chaldæos, Phœnices & Ægyptios, hæc studia conseruata sunt, donec ad Græcos, vt dictum est, transmigrarunt.

Philosophorum de Cometis dogmata permulta adhuc habentur, Ex ĳs vero Pythagoras, Italicæ Philosophiæ author, reliquos omnes, qui nominantur, ætate antecedit. Nomen eius tum celebre fuit, quando regium nomen apud Romanos cessauit, & consules Rempub. administrare cœperunt. Floruit primum in Thuscia, deinde in Græcia. Mortuus sanè fertur vltimo anno septuagesimæ Olympiadis, hoc est, anno mundi 3468. Quid statuat de Cometis, aliunde petendum est, non enim hoc est nostri propositi inquirere. Inueniet hoc, qui volet, apud Diogenem Laërtium & alios. Inprimis vero de

his eruditè & copiosè disseruit D. Camerarius, Vir CL. præceptor quondam meus, & patris loco perpetua memoria colendus, in eo, quem de Cometis scripsit, libello. Pythagoræ autem temporibus, sicut nec ante ipsum, historiæ nullum Cometam, qui apparuerit, describunt.

Pythagoram sequuti Anaxagoras & Democritus, de Cometis opiniones quoq; suas proferre soliti sunt. Et ipsorum ætate, primum (quod sciam) historiæ Cometam produnt. Videlicet, Quando Xerxes contra Græcos è Sardibus mouit, Vel, vt Plinius refert, cum Gręcia apud Salamina depugnauit. Id accidit vltimo anno 76. Olympiadis, anno mundi 3484. quo item anno ad Thermopilas & ad Artemisium, diuerso euentu pugnatum est. Fuit is dictus Ceratias, eò quòd tanq; cornu incuruatus esset. Præcesserat tunc quoq; Solis Eclipsis, quæ in historijs quoq; describitur. Fuit autem is Anaxagoras Astronomicæ & Physicæ doctrinæ inprimis deditus, non tamen absq; superstitione & prodigiosa opinionum conceptione, vt tunc ætas tulit. Aiunt ipsum lapidis casum ex eodē Cometæ incendio prædixisse (quem ex Sole casurum dixerit) quod postea accidit sub initio belli Peloponnesiaci, ad Ægos potamos, olympiade 88. Sub id tempus, alius quoq; Cometa per 75. dies comparuit, vt narrat Plutarchus in Lysandro.

Postea Seneca scribit Cometam fulsisse regnante Archelao Macedonum Rege. Annum certum asignare non possumus, nisi quòd ipsius regnum cœpit anno mundi 3563. & durauit annos 14.

Aristoteles dicit Cometen magnum apparuisse, qui appellatus fuit Via, anno quarto Olympiadis 101. est is annus mundi 3592. & dicit fulgorem porrexisse ad tertiam vsq; partem cœli, & in Cingulo Orionis euanuisse. Scribunt alij, dum oriretur, & dum occideret, quatuor horas præterijsse. Plures ab Aristotele notantur, sed quibus annis asscribendi sint, nobis non satis constat.

Legimus quoq; Callisthenem tradidisse, biennio ante Leuctricam pugnam, hoc est, anno 3590. Cometam conspectum esse, qui tempestates, terræ motus, & Græcorum excidium denunciauit. Leuctrica autem pugna eodem anno commissa est, cui Aristotelis Cometa adscriptus est.

Post hos, annotatum à Plinio legimus Cometen, qui tubæ effigiæ cum esset, in hastam mutatus est, anno vrbis 398. hoc est, anno mundi 3610. sequuta sunt initia eius belli, quo Philippus Macedonum Græciam vexauit. Vastationes quoq; in Iudæa & Persia acciderunt. Anno sequente, natus est Alexander Magnus, qui postea anno mundi

mundi 3629. Regno Macedonico potitus est, & duodecim annorum spacio orbem subegit.

Iustinus refert, anno eo, quo natus fuit Alexander Magnus, itemq; quo primum regno potitus est, Cometam visum esse, qui vtroque tempore, per 70. dies apparuerit. Ex his apparet, anno quoque 3629. Crinitam stellam annumerandam esse.

Iam multi intercedunt anni, quibus nullum Cometam asscriptum inuenimus. Nam anno demum vrbis 603. mundi 3819. stella arsit per dies 32. Sequenti anno, Carthago à Scipione, & Corinthus à Mummio deleta est.

Inde rursus ad tempora vsq; Iulij Cæsaris transcurritur. Nam anno vrbis 710. mundi vero 3922. Iulius Cæsar in senatu interfectus est. Frequentem tum Cometarũ conspectum fuisse, Virgilius innuit:

Non aliâs cœlo ceciderunt plura sereno
Fulgura, nec diri toties arsere Cometæ.

Plinius quoq; sub ipso bello ciuili, & anno obitus Cæsaris visos fuisse asserit. Et Plutarchus dicit, quòd ingens stella Crinita, post Cęsaris interitum, ad septimam vsq; noctem eximio fulgore apparuit. Existimo eandem esse, quæ â Plinio prolixius describitur, cum Augustus ludos faceret Veneri genitrici, eam interdiu visam &c. Hunc vnum ex omnibus Cometis legimus cum gaudio exceptũ esse, eumq; (vt Plinius ait) terris salutarem fuisse.

Anno salutiferæ natiuitatis Christi ex Virgine, sunt qui dicant Cometam fulsisse, qui à Sybilla vate Augusto Imperatori ostensus sit.

Postea anno Christi 62. in ipsis ludis Neroneis Cometes effulsit. Hunc puto esse, quem D. Camerarius centum annos post triumuiratum ponit.

Eiusdem imperij anno decimo, alius splenduit, videtur Seneca de hoc scribere, quòd, præter Cometarum morem, ab ortu ad occasum nonnihil deflexit.

Anno Christi 71. primo anno Vespasiani Imperatoris, Cometes Xiphias visus est per integrum annum. Quem anno sequenti miserabile excidium vrbis & gentis Iudaicæ sequutum est.

Annotatum inuenio, paulo ante Vespasiani Imperatoris mortem Crinitam stellam apparuisse, vter is Vespasianus fuerit, agnoscere non possum. Prioris autem mors incidit in annum Christi 81. Titus vero Vespasianus, qui patri succesit, bienniũ saltem imperauit.

Hoc iterum loco multi anni omittuntur. Anno Christi 340. quo Constantinus Imperator obijt, ingens Cometa per aliquot menses se ostendit.

Sub

Sub Theodosio Imperatore scribunt, Cometen similem illi Hierosolymitano fulsisse. Initium eius imperij in Oriente refertur ad annum Christi 383. quod durauit annos 17. Duodecimo eiusdem Imperatoris anno, signum in cœlo, quasi columba pendens ardensq́; per dies 30. apparuit. An & hoc inter Cometas referri posit, vnicuiq; disceptandum relinquo.

Inde Cometes fulsit anno 26. Valentiniani Imperatoris in Occidente, qui est annus reparatæ salutis 454. tunc quoq; cœlum arsit, & hastæ ardentes, & alia prodigia in cœlo visa, de quibus Trithemius. Totius tunc Orientis & Occidentis Imperium grauiter afflictum est. Imperator quoq; Theodosius mortuus est. Attila Hunnorum rex Germaniam vastauit.

Anno salutiferi partus 557. stella crinita in forma lanceæ Constantinopoli apparuit.

Post annos 30. iterum Bizantij Cometa apparuit, cum alijs multis prodigijs. Incidunt hæc tempora in quartū annum Imperij Mauritij. Sunt qui sectam Sarracenicam eum prænunciasse affirmant. Sub eodem Imperatore duo alij comparuerunt, nam anno eius vndecimo, hoc est, anno Christi 594. Cometes integro mense cœlo apparuit, quem fames, squalor, siccitas subsecuta est. Deinde & vltimo eius anno, videlicet Christi 603. Cometes Xiphias conspectus est. Mauritius Imperator tunc miserè cum coniuge & tribus filiabus interemtus est. Natus est sub hoc Imperatore Mahometus. Et scribunt nonnulli, circa ea tempora Crinitam fulsisse integros 6. menses. Fortasis hoc vni ex iam citatis adscribendum est.

Anno Christi 676. terribilis Cometes per tres menses Romæ apparuit. Orosius aït, sequutas fuisse ingentes pluuias, & frequentia tonitrua. Sequenti anno locustæ magnis agminibus per Syriam & Mesopotamiam volitarunt.

Post annos 8. stella ingens fertur apparuisse in Oriente. Nunquid aliud fuerit quâm Cometa, non exprimitur.

Anno incarnationis Christi 729. annotatum est â Matthæo Palmerio in Chronicis suis, duos Cometas mense Ianuario per 15. dies apparuisse, vnum qui Solem præcesit, alterum qui eundem sequutus est. Sed Petrus Apianus eum repræhendit, & multos hoc modo decipi ait. Nam si magnam declinationem versus polum manifestum habuerit, & in certo Zodiaci situ, fieri potest, vt idem Cometa mane ante ortum Solis conspiciatur, & vesperi item, post eius occasum, quod & nostra ætate accidisse compertum est.

In Syria Cometes conspectus est, anno Christi 745. anno sequenti pestis

ti pestis in Sicilia grassari cœpit, quæ sensim omnes maris insulas, & totam Græciam inuasit, sequente rursus anno Constantinopolim vastauit, eamq; tertio anno penè desolatam reddidit.

Post Christum natum 761. anno, Cometa in Oriente decem diebus fulsit. Alius in Occidente diebus 21. an & hi eodem in loco ante ortum Solis, & post occasum eiusdem apparuerint, vt priores, quos paulò antè notauimus, Funccius non addit.

Post biennium iterum Cometa Docetes in Oriente visus est. Ingens subsequutum est frigus, & deinceps siccitas magna. Turci tunc cum magno successu potestatem suam ampliarunt.

Anno quoq; 800. Cometa adscribitur. Succedente anno Caroli Magni ad Imperium fuit accesio, cuius gubernatio 14. annos durauit. Vltimo huius anno, videlicet anno Christi 815. Cometa insignis & terribilis apparuit, mortem Caroli prædicens.

Successori quoq; Ludouico Pio Cometes mortem denunciauit anno 839. apparuit is in signo Arietis.

Post Ludouicum Pium, filius ipsius Lotharius Imperio suffectus est, cuius Imperij anno secundo, id est, anno Christi 842. Cometes in Aquarij signo splenduit. Anno quoq; sequente, non pauci dicuntur Cometæ apparuisse, quando Lotharius Imperator cum fratribus funestum bellum gereret.

Anno incarnationis Christi 876. octauo Idus Octobris iterum tale ostentum accidit, quod inundationes & pestem prædixit. Quadriennio pôst, Sol ita obscuratus scribitur, vt etiam stellæ interdiu cernerentur.

Anno quo mortuus est Ludouicus rex Boiorum, 15. Calend. Febr. sydus crinitum apparuit. Iudico eum ad annum Christi 882. congruere.

Cometa præter morem rubicundior apparuit, post natum Christum anno 906. quem magnæ pluuiæ secutæ sunt.

Anno 945. Cometa miræ magnitudinis in Italia visus, quem fames maxima comitata est, Galliam quoq; tunc fames presit.

Anno 983. vel circiter, ante mortem Imperatoris Otthonis II. Cometes apparuit. Fames quoq; & pestis tunc regnauit.

Anno 1005. Cometa aspectu horribilis visus, tredecim noctes, festo Paschali.

Annus quoq; 1066. & 1068. eadem de causa celebres sunt.

Postea anno 1071. stella insolita, in Austrum & Occidentem visa est, per dies 25. & post alia miracula Cometes, longos & flammeos crines ducens, apparuit.

Similis flamma annum quoque 1097. notauit.

Noua astra visa esse perhibentur anno 1104.

Anno 1106. Cometes maximus tempore Carnispriuij apparuit. Mortuus est eo anno Henricus IIII. Imperator, qui annos 50. regnauerat.

Visæ sunt etiam tales flammæ anno 1141.

Tartarorum irruptiones in Poloniam Cometes præcessit, anno 1211. qui 18. dies durauit.

Anno 1254. Cometa in Germania per aliquot menses conspicuus fuit. Ventus præter solitum vehemens sequutus, & alia incommoda.

1265. Cometes insigni magnitudine mense Augusto apparuit, & durauit tres menses. Hunc autem esse arbitror, quem Pontanus, Functius & D. Camerarius vno anno priorem faciunt. Nam eundem mensem Pontanus citat, & tantam durationem assignat, & ait ab ortu ipso ad medium cœli crines diffudisse, nec antè videri desijsse, quàm Vrbanus Pont Max. diem obijt. Mortuus is fertur anno 1265.

Post annos iterum 19. & itidem anno 1298. æstate, Cometa conspectus est, circa id tempus, Adolphus Imperator ab Alberto prælio victus cadit.

Deinde 1301. & alijus 1305. tempore Paschæ apparuit, quos pestis per vniuersum orbem comitata est.

Anno 1312. Cometa per 14. dies se videndum præbuit.

Sequenti etiam anno visus est, qui à Septentrione versus Meridiem discessit iuxta motum Martis.

Qui anno 1314. comparuit, in fine Virginis, dicitur flammam versus Aquilonem direxisse, & tres septimanas conspectum esse. Fames tunc maxima in Lithuania & adiacentibus regionibus. Pluuiæ per totam æstatem, inde pestis cum fame, quibus tertia pars viuentium absumta traditur.

Anno 1337. Dirus Cometes in signo Tauri amplius 4. menses durauit. Cui accessit alius, qui cum hoc per tres amplius menses, Iunium, Iulium, Augustum, effulsit. Variæ tunc gentiũ afflictiones fuerunt, propter bella & vim locustarum. Pestem legimus eo anno Noribergæ multa millia hominum absumsisse.

Triennio pôst, mense Martio, alius fulsit in signo Virginis, anno sequente, hoc est, 1341 Noribergę 400. ædificia incendio perierunt.

Anno 1347. mense Augusto in Tauro, duos menses visus. Alij rursus afferunt paucos dies eum conspectum esse. Sæuijt tum pestis per totum orbem.

1352 Item 1353. anni, quoq; Cometas senserunt. Anno 1363. Cometes insigni magnitudine apparuit, tres continuos menses. Surgens ab Oriente diro incendio aëris ad medium cœli, versus Occidentem radios suos proijciens.

Duodecimo anno pôst, itidem sydus crinitum fulsit. Sequuta est mors Caroli Quarti.

1391. Cometes in Veru imagine apparuit, hunc autumant Astrologi inter cæteros esse pessimum.

Citant & annum 1400. & annum 1403. paulò ante mortem Tamerolani.

Item anno 1407. quo Pruteni à Polonis magna ipsorum clade superati sunt, sed alij hoc bellum posterius faciunt.

1433. Cometa ingens per tres menses luxit.

Eiusmodi fax conspecta quoq; fuit anno 1474. & 1459. Creuit ijs temporibus Turcica potentia, & debilitatæ sunt vires Christianorum.

Circa annum 1444. Cometa solstitij tempore conspectus, qui mentes mortalium perterruit.

Cometes, cum varijs prodigijs, apparuit in Polonia & alibi, per totum mensem Iunium, anno 1456. antecessit is mortem Ladislai Regis Bohemorum, qui veneno sublatus est.

Sequenti quoq; anno crinita stella citatur. Arbitror hanc esse, quam vocat Pontanus insignem, quę multis diebus fulsit ad Orientem, in Cancri Leonisq; regionibus, tantæ longitudinis, vt amplius quâm duo cœli signa comæ suæ tractu occuparet. Insecutum est bellum diuturnum, & mors Regis Alphonsi.

Anno Christi incarnati 1460. ingens rursus Cometes apparuit. Capistranus nostri seculi mala inde vaticinatus est.

Circa hæc tempora maxima argenti copia effossa est, ex argentifodinis Schnebergensibus, annum autem hisce verbis contentum notarunt: ECCE CVI COMETA LVXIT.

Anno 1471. Alphonsus, Portugaliæ Rex, magna classe in Affricam traijciens, expugnauit potentissimas duas vrbes Tingin & Argillam. Hanc expeditionem scribit Pontanus antecessisse Cometam, cuius descriptionem apponere libuit. Inquit enim Pontanus: Cometes tenui primò capite coma admodū breui conspectus est. Mox miræ magnitudinis factus, ab Ortu deflectere cœpit in Septentrionem, inæquali cursu. Et quod Mars Saturnusq; vterq; repedabat, auersus ipse, prægrediente Coma, ferebatur, donec ad ipsos Arctos peruenit. Vnde cum primum Saturnus ac Mars recto cursu pergere

ceperunt, in occaſum iter flexit, tanta celeritate, vt die vno ad triginta gradus emenſus ſit. Atq; vbi ad Arietem & Taurum peruenit, videri deſiit. Hic & dies plurimos fulſit, & qui initio breuior viſus eſt, adeò creuit, vt quinquaginta gradus, atq; etiam amplius occuparet &c. Multorum principum mortem illi anno Functius apponit.

In principio anni 1472. Cometa apparuit. In Chronicis Polonicis annotatum eſt, duos Cometas notabilis magnitudinis viſos fuiſſe in Libra & Ariete. Sed à Regiomontano vnus ſaltem obſeruatus eſt, die 20. Ianuarij Noribergæ, qui ſcilicet in Libra hæſit, vt patet ex ipſius obſeruationibus. Trium annorum ſiccitas ſequuta eſt, & bella quoq;.

Anno 1491. Cometes & Solis Eclipſis accidit, peſtis pecorum ſequuta eſt, & aliquot principes vita functi ſunt. De hoc à VValthero nihil annotatum inuenimus, in ſuis obſeruationibus, niſi quòd fuerit circa principium Arietis, cum latitudine Meridionali.

Anno 1500. Cometes in Septentrione ſub ſigno Capricorni ſplenduit, menſe Aprili. Tartarus tunc Poloniam, Moſcus Lithuaniam vaſtauit.

1506. Stella crinita inter Arcton apparuit, tertio Idus Aprilis, quæ 25. dies durauit. Prædixit ea mortem Alexandri Regis Poloniæ. Tartari eo anno repulſi ſunt. Mortuus in Hiſpania Philippus, pater Caroli V. Imp.

1523. In Nouembri Cometam apparuiſſe Iunctinus annotauit. Magnæ inundationis prænuncium.

Anno 1529. annotantur quatuor Cometæ, ex aduerſo ſtantes, ad quatuor latera mundi ſpargentes flammas. Aliud annotatum de his non inuenio, quanquam diligentiorem deſcriptionem deſiderem. Vienna eo anno à Turcis obſeſſa eſt. Fames maxima Norimbergam afflixit.

1530. Cometes in Germania, Italia, & Gallia viſus eſt, circiter ſextum diem Auguſti, durauit ad tertiam vſq; diem Septembris, quo ſpacio percurrit Cancrum, Leonem, Virginem, & Libram, in quo ſigno euanuit. Viſus is fuit manè ante ortum Solis, itemq; rurſus poſt Solis occaſum. Submerſio tunc facta multarum ciuitatum in Flandria, Brabantia, Hollandia, Zelandia, &c.

1531. & duobus proximè ſequentibus annis ſingulis, item anno 1538. & 1539. ſinguli Cometæ apparuerunt. Quorum omnium loca & motum diligenter annotauit Petrus Apianus, ad quem lectorem remittimus. Inter hos, vltimus qui apparuit, hoc peculiare & rarum habuit, quòd motus eius proprius contra ordinem ſignorum fuit,

fuit,hoc eſt,quòd velocius verſus Occidentem progreſſus eſt,quàm eſt motus primi mobilis. Statum horum temporum recens hominum memoria ſuppeditabit.

Viſus eſt quoq; Cometa anno 1556. ſub initio Martij, quem diligenter deſcripſit Iohannes Hommelius, inſignis quondam Mathematicus. Ex ipſius annotatione hæc ſubijcere non piguit: Die 5. Martij iuxta alam ſiniſtram Virginis, ſupra ſpicam conſtitit: die octaua infra genu Bootis, & nona die iuxta Arcturum, vt quaſi in ambitu maximi circuli, hoc eſt, rectiſsima via ad polum Zodaici Borealem accedere viſus ſit, & tunc vna die plures quàm 15. gradus circuli cœleſtis peragrarit. Aſcendendo autem verſus polum Zodiaci Borealem, ipſum ad dextram linquens ad polum mundi acceſsit, magna velocitate, & inde quaſi ex culmine deſcendens, ad Saturnum, qui tunc in Ariete fuit, contendit. Et vt antea ex Libra contra ordinem ſignorum (ſecundum longitudinem) proceſsit, ita poſtea, Saturni motum imitans, ſecundum ordinem ſignorum progreſſus eſt, per Andromedam ad ſignum Piſcium, vbi extinctus eſt. Mutati ſunt tum radij, tum corpus ipſius. Et radij, qui veſperi in meridiem, poſt mediam noctem in occaſum directi ſunt. Nec comam à Sole auerſam habuit, donec à Sole minus quadrante circuli remotus fuit. Euenit ipſi & hoc, quòd à Zodaico longius remotus, manè & veſperi conſpici potuerit. Et quandoq; ſub Horizontem non occultatus fuit. Accuratiorem deſcriptionem ex D. Camerarij libello petere licebit.

Dicitur & anno 1557. ſimilem flammam in Occidentis plaga viſam, menſe Octobri, in ſigno Sagittarij, cum Sol Libram teneret.

Anno 1558. menſe Auguſto, & deinceps, per multas ſeptimanas Cometes in Veru imagine viſus eſt in Scorpione.

Anno demum 1572. Sydus quoddam apparuit, (ſic enim vocari ſolitū eſt,) quod diuerſiſsimas opiniones inter Aſtrologos & Philoſophos excitauit, dum alij ſtellam fixam illud eſſe contenderunt, lumine auctam: alij nouam Dei creaturam: alij Cometen: alij rurſus medium quiddam inter Cometam & ſtellam. Sed horum diſputationem, ex aliqua parte temporis ſucceſſus ſuſtulit. Cum enim prorſus euanuerit, & ſtellarū numerus diminutus non ſit, conſentaneum eſt, meteoron fuiſſe, ſiue illud ex vulgari Cometarum materia, ſiue puriore aliqua mole fuerit compactum Edocti certe ſumus, doctrinam Meteorologicam integram & omnibus partibus abſolutam non eſſe. Nam nullus ex Aſtronomis, vt arbitror, negabit, ipſius ſedem intra Planetarum orbes contentam fuiſſe, quam mundi partem æthercam dicunt. Id cum ante hæc tempora, nonnulli ex Pythagorę, Sto-

icorum & aliorum ſententia, fieri poſſe aſſererent, ab alĳs acriter repulſi ſunt. Animaduertimus quoq;, Meteororum figuras ſiue formas, diuerſiſsimas eſſe poſſe, nec intra certas metas incluſas eſſe. Poſſe etiamnum tum Cometarum, tum aliorum meteororum faciem ſubinde à conſueta veterum obſeruatione, alienam fieri, de multis item alĳs rebus, etiam in poſterum, nos commonefieri poſſe, quæ ad augendam veterum doctrinam ſpectant. Mihi ſanè hoc ſydus corroborare, inter cętera, videtur, Ioh. Penæ opinionem, qui reiecta regionum aëris diſcrepantia, ignis quoq; ſphæra ſublata, arbitratur aërem continuum, abſq; vlla materiæ diuerſitate, à noſtro viſu, ad extremas vſq; ſtellas extendi. De qua tamen opinione, in præſentia nihil ſtatuere volo. Et vt ad ſydus dictum reuertamur, conſtitutum id fuit intra Caſsiopeæ formam, & cum tribus ipſius ſtellis, quæ ſunt in ordine ſecunda, quarta, & duodecima, Rhombi figuram quaſi vel Trapezĳ effingebat. Pleroſq; Rhomboidis appellatione vſos eſſe video, ſed, vt opinor, minus congruê, quoniam oppoſita eius figuræ latera minimè cernebantur eſſe æqualia. Adhæſit fermè coluro æquinoctiorum, vt eius aſcenſio recta, vix vno gradu ab integro æquatoris circulo abfuerit. Longitudo eius referebatur ad ſeptimum gradum Tauri, latitudo erat partium 54. Sept: Declinatio ab æquatore 62. grad. Multa in eo admiratione digna concurrerunt. I. Forma, quæ erat ſtellæ fixæ ſimilima, abſq; vlla coma aut area circumfuſa. II. Color lucidus, ſcintillatione prioribus diebus fixas ſtellas æmulabatur. Ipſo Ioue maius & lucidius, ſed Veneri magnitudine facile ceſſit. Et cum duos menſes vel circiter apparuiſſet, rubicundius fieri cœpit, vt etiam Martis ardorem vinceret. Sed poſtea pallidius iterũ factum. III. Motus huic ſyderi nullus erat, excepto eo, quem cum ſtellis fixis communem habebat. Eundemq; quem primò habuit locum, deinceps ſemper retinuit. IIII. Diſtantia ei à terra tanta fuit, vt ea percipi nullo modo potuerit, niſi quòd depræhenſum ſit, intra orbes Planetarum, aut ſupra eos collocatum fuiſſe. Hoc enim artificum obſeruationibus comprobatum eſt, & qui omnium præſtantiſsimi & diligentiſsimi in hoc genere fuerunt, omni parallaxi id exutum fuiſſe affirmant. Eam ob cauſam certa ei ſedes attribui non potuit. Nam licet & Saturnus omni diuerſitate aſpectus caret, tamen ex proprio ipſius motu, & alĳs accidentibus eius diſtantia definiri potuit, quæ adminicula huic ſyderi prorſus non adfuerunt. V. Tandem duratio inſolita. Videri enim cœpit menſe Nouembri, à nonnullis quidem citius, ſed à me VVitebergæ die 16. & durauit menſes quatuordecim.

Quid illud ſidus ſequutum ſit, omnibus notum eſt, nec dum ipſius effectum ceſſaſſe arbitror, aut ita breui ceſſaturum. Solent nonnulli Aſtrologi ſingulis menſibus durationis, ſingulos annos tribuere. Quis ſcit, an non & hoc ſydus, ad quartumdecimum annum vires ſuas extendat? Numerantur ab Iſraëlitarum liberatione, à carcere Ægyptiaco, vſq; ad vrbis & gentis excidium, anni 1582. & fuerunt, qui, coniecturali ratiocinatione, hanc annorum Chriſti ſupputationem orbi fatalem eſſe arbitrati ſunt, hoc itaq; tempus, intra ſpacium prædictum contineri cernimus. Nolo nunc adducere aliorum prophetias, quæ huic ſupputationi ſuffragantur. Non autem ab homine Chriſtiano alienum eſt, vnà cum verbi diuini admonitione, cuius authoritas in toto mundo ſumma eſt, naturæ quoq; teſtimonia admittere, quæ item nos de præſentia & ira Dei commonefaciunt, vt eo paratiores & promptiores ſimus, tanquam omnibus momentis, fidei & actionum noſtrarum rationem Deo reddituri.

Hæc de præteritorum Cometarum hiſtoria dicta ſufficiant, quam cupio à viris eruditis, qui in hiſtorijs magis verſati ſunt, fieri auctiorem & ornatiorem, cum inprimis nos de multis rebus vtilibus commonefaciat. Nam tam atrocibus ſpectaculis mentes noſtræ ad Dei timorem & inuocationē commouentur. Et viciſsim in calamitatibus, & regnorum ruinis, & portentorũ aſpectu, iterum eriguntur, & leuamen quoddam malorum inde hauriunt, quoniam agnoſcunt multò magis miraculoſa, & aſpectu terribiliora quondam accidiſſe, tantas quoq; olim calamitates gentium fuiſſe, vt ad cumulum miſeriarum quaſi nihil accedere amplius poſsit.

Optandum eſſet etiam, vt ſingulorum, vel plurimorum ſaltem Cometarum deſcriptio extaret diligentior, adiectis accuratis obſeruationibus Aſtronomicis. Ex tanta enim copia crederem multum lucis poſſe accedere ad doctrinam Meteorologicam, eamq; confici poſſe & copioſiorem & exactiorem. Omnes fatentur, naturalium rerum ſcientiam ex minima ſua parte hominibus cognitam eſſe. Itaq; deplorandum eſt, iam inde à Græcorum Philoſophorum tempore, nihil ferè adiectum eſſe, quod illuſtrioré eam doctrinam reddiderit, & caligine deterſa, ad apertiorem naturæ contemplationem animos hominum perduxerit. Verum hoc magis deplorandum, quòd non ſaltem non ſtudeamus hanc cognitionem amplificare, ſed quòd & veterum inuenta perdiſcere & cognoſcere adhorreamus, & monſtroſis potius, & ab ipſa natura abhorrentibus, opinionibus indulgeamus, & monſtroſa proferentibus, quacunq; id ratione fiat, facilius aſſentiamur. Sed cum omnium ætatum hæc querela fuerit, nos quo-

que

que communem hominum ſortem æquo animo feramus.

Reſtat nunc, vt de Cometa, qui proximo menſe Nouembri, anni 1577. conſpectus fuit, aliquid proferamus. Cometam illum omnium conſenſu appellare poſſumus. Nam nihil alieni à Cometarum forma & conditione, in eo depræhendimus. Nec multis peregrinis diſputationibus eius conditio implicita eſt. Primum quidē Noribergæ viſus eſt, die 12. Nouembris. Citius autem Venetijs animaduerſus, vtpote octaua eiuſdē menſis die. Lugduni quoq́, nona dicti menſis die, primum apparuit. Et fortaſsis nobis quoq́ citius apparuiſſet, ſi nubibus, quæ aliquod antecedentibus diebus continuæ fuerunt, ipſius aſpectus prohibitus non fuiſſet. Color ei pallidior erat, Coma ex non magno nodo, latius & in longum diffuſa, eaq́ à Sole ſemper auerſa fuit, niſi quòd in medio eius parum incuruata cernebatur, quod ex optica cauſa accidiſſe arbitror. Comæ longitudo vltra 25. gradus cœleſtis circuli extendebatur, in latitudine autem, vbi ea maxima erat, non plenè duos gradus occupare videbatur. Prima illa die, de qua dixi, à me viſus non fuit, verum, vt ab alijs intellexi, apparuit aſpectu magis horribili, rubicundior, magnitudine quoq́ auctior, & terræ quaſi vicinior, quàm altera & inſequentibus diebus. Hanc itaque diuerſam faciem accidiſſe arbitror ex nubium & vaporum conditione, vel alicuius nubeculæ raræ interuentu, & vt hæc cogitem, aliorum obſeruationibus permoueor. Nam Altorfij qui eadem die duodecima, cœlo ſereno eum conſpicati eſſent, à ſequentium dierum forma eum ſeparare non potuerunt, neq́ etiam intellexi, quicquam tale ab ijs animaduerſum eſſe, qui Venetijs, Lugduni, & alibi citius illum obſeruarunt.

Sol tunc fuit in initio dodecatemorij Sagittarij. Cometa ſecundum longitudinem, die 13. Nouembris, conſpiciebatur in medio Capricorni, cum latitudine Septentrionali 15. graduum. Motus, qui præter motum diurnum ipſi erat, directus non fuit. Nam cum infra æquinoctialem, ex parte Meridionali prope viam lacteam primum apparuiſſet, poſtmodum non recta via, circiter diem 19. Nouembris æquinoctialem tranſcendens, (in ea parte, vbi 294. gradus aſcenſionis aſsignari ſolet) & lucidam ſtellam aquilæ, interuallo quaſi 4. graduum relinquens, accedebat ad caudam Delphini, & ſe extremis illis ſtellis caudæ Delphini commiſcuit circa diem eiuſdem menſis 29. eo etiam tempore velocior ſuo curſu videbatur, & vno quaſi gradu, aut parum plus, vna die progrediebatur. A dictis ſtellis diſcedens, die 5. Decembris parum prætergreſſus erat duas illas ſtellulas, quæ ſunt in ore præciſionis equi, & rurſus tendebat ad ſtellam tertiæ

magnitudinis

magnitudinis, quæ eſt in rictu equi alati. Sed illam quoq; ſub ſe ali- quantulum relinquens, ſe mouit intra Ortum & Septentrionem, & Calendis Ianuarij cum duabus prioribus lucidis ſtellis Pegaſi, ex figura illa quadrangula, conſtituit triangulum æquilaterum. Poſtea cum nimium attenuari quantitas eius cœpit, modu tardiore acceſsit ad duas illas ſtellulas, quæ ſunt in pectore Pegaſi, & ibidem euanuit, vt poſt 10. diem Ianuarij, anni præſentis 78. nulla nec vmbra reſidua eſſet. Ex his motus eius in globo cœleſti intelligi poterit, & inde manifeſtum fiet, quòd vago motu circuiuerit. Si autem recto itinere ad eum locum, in quo euanuit, inceſsiſſet, tunc in dicto temporis ſpacio circiter 60. gradus confeciſſet. Hæc autem intelligi volumus de apparente ipſius motu, nam qui in longinquis terris eum obſeruarunt, eos ad alia loca cœli, ipſius motū retuliſſe neceſſe eſt. Vtile autem eſſet, vt accuratius in remotis inuicem locis viſus locus annotaretur. Hæc enim conferre poſſent, ad parallaxin exactius cognoſcendam. Nos quidem accuratè tum vera loca, tum parallaxin, obſeruare non potuimus, eò quòd inſtrumentis idoneis non eramus inſtructi. Videbatur autem primo apparitionis tempore, terræ multò vicinior quàm poſtea, vt iudicem, ſurſum quoq; ipſum promotū fuiſſe, de hoc tamen nihil præter coniecturam habeo.

Dum etiam ipſius diſtantiam ab Horizonte & ſtellis menſus ſum, animaduerti eum difficilimè per tabellarum foramina agnoſci potuiſſe, propter lumen eius obtuſum & debile, cum tamen aliarum ſtellularum perceptio tunc eſſet facilima. Hoc quoq; fieri deprçhendi, vt, quoties Horizonti accedere cum viderem motu diurno, extingueretur antequam eum attingeret. Idque & ab Apiano animaduerſum video, in ijs quos ipſe obſeruauit, & in ipſius ſententiam non inuitus eo, qua Plinij verba ad hunc ſenſum alligat. Sic enim Plinius: Cometes nunquam in occaſura parte cœli eſt. Hoc interpretatur Apianus, quòd nunquam videantur Cometæ occidere, ſed extingui paulò antè, quàm Horizontem attingere conſpiciantur. Verba Plinij, vt pleraq; alia, ex Ariſtotele ſumta eſſe arbitror, vult enim Ariſtoteles omnes Cometas, conſpectos ſuo tempore, extinctos eſſe ſine occaſu. Horum quoq; verborum ſenſus aliter ab alijs accipitur, ſed ad hunc, quem dixit Apianus, modum non incongruè applicabuntur.

De materia huius Cometæ non ambigimus, quin fuerit moles vaporum terreſtrium. Sed an halitus iſti accenſi fuerint, me item Apianus dubitare facit. Nam dum radios Cometarum diligenter obſeruaſſet, & depræhendiſſet eos Soli ex aduerſo ſemper poſitos eſſe,

 non

non dubitauit affirmare, non omnes Cometas accensos esse, sed quandoq; esse exhalationem subtilem non inflammatam, sed lucentem à lumine Solis, cuiusmodi existimat omnes eos fuisse, quos ipse obseruauit. Hæc ipsius opinio si vera est, quemadmodum probabilis esse videtur, equidem ausim affirmare, hunc quoq; vaporem à Sole illuminatum fuisse potius quâm inflammatum. Nam & Coma à Sole auersa erat, & lumen ipsum illuminationi similius quâm incendio. Sed harum rerum iudicium penes Physicos esto. Iudicamus quoq; illum ad formam posse referri, quam Græci πωγωνίου nomine indicarunt.

Superest tandem vt de effectu aliquid dicamus, quæ res, vt ab omnibus omnium maximè desideratur, ita prolatu difficilima est, & inprimis obscura. Non esse Cometas inania spectacula, supra quidem & rationibus & exemplis declaratum est. Iudicium quoq; probatissimorum virorum, si experientiæ attendere nolunt, imperitis satisfacere debebat. Citantur passim dicta veterum sapientum, & Poëtarum, de hoc negocio, cuius sententiæ est & D. Camerarij senarius, οὐδεὶς κομήτης ὅστις οὐ κακὸν φέρει. Et Georgius Sabinus, vt cæteros prætercam, in hunc modum:

Semper adhuc diri quoties arsere Cometæ,
Certa sequuturi signa fuere mali.

Item:

Bella, famemq; ferunt & funera multa Cometæ.

Sed vt aliorum quoq; signorum interpretatio, non penitus ex Physicis rationibus sumi potest, ita præcipuè Astrologica de Cometis prognostica, nequaq; ipsi negotio satisfacere possunt. Sed qualiacunq; ea sunt, pro nostra tenuitate proferre non detrectabimus.

Volunt Astrologi Cometas multorum malorum causam esse, & hoc physicis rationibus confirmare conantur. Nam si materiam Cometarum respicimus, magnis corruptionibus ea loca terræ obnoxia esse oportet, in quibus tanta moles vaporum et exhalationum Cometis sufficientem materiam suppeditare potest. Deinde accedit certa & efficax quædam stellarum copulatio, vt sua vi vapores terrestres attrahere possint, quæ vis vehementior non tantum in halitus istos, sed & in totum aërem diffunditur. Tandem Cometæ siue accensi siue illuminati, & in aëre circumuoluti, ipsum inficiunt, & ita motus vehementiores, aut corruptionem excitant, in ijs præsertim hominibus, qui ob delicatiorem educationem, aëris alterationem & infectionem facilius percipiunt. &c.

De malis autem, quæ in genere de Cometis prædicuntur, ab antiquis hæc verba citantur:

Octo

Octo mala fulgens Cometa per aëra signat,
Ventus, sterilitas, aqua, pestis dominatur,
Rixa fit, & tremor, moritur dux, mutatio regni.

Quomodo verò hæc vel singula vel ex parte coniuncta, ex qualibet stella crinita prædici debent, id Ptolomæus succinctè & breuiter docuit. Arabes magis speciales regulas proferre consueuerunt. Sed quæ apud plerosq; eruditos Arabum sit fides & authoritas, in arte diuinandi, non est huius loci discutere. Tandem ex similibus flammis, in ijsdem locis antea inuentis, similes quoq; euentus à recentioribus nonnunquam prædici solent, quanquam hoc experientiæ testimonium quàm plurimis exemplis fultum esse conueniebat.

Præcipiunt autem, inquirendum esse astrorum positum & constellationem, cuius vi Cometæ materia sublata est. Deinde cui ex Planetis maximè assimiletur, & ad quem cursu suo accedat, sed iuxta Ptolemæum, omnes Cometæ cum Marte & Mercurio ex parte communicant. Obseruandus item Cometæ positus ad Solem, dodecatemorij conditio, in quo primum oritur, & tandem imaginum cœlestium conditio, quibus se commiscet.

Iuxta hæc præcepta primum iudicamus, Eclipses duas anni præcedentis, & inprimis eam, quæ mense Septembri accidit, hanc facem excitasse. Nam ad postremam hanc simul concurrit coniunctio Iouis & Martis in domo Mercurij, & Mars præcipuum gubernium eius Eclipsis sibi vendicauit. Vtrúq; item luminare à Saturno ex propria eius domo, infausto radio quadrato impeditum fuit. Maior item nocendi vis infortunis accessit, quòd Saturnus occidentalis, & Mars orientalis fuerit. Ideoq; existimo, Ptolemæo iubente, Eclipsis istius significata per hanc secundariam causam exasperari. Iudicata est autem ista Eclipsis in Ariete, acutas febres prædicere, incendia, aëris siccitatem multam, & annonæ difficultatem, pecudum insuper interitum, principis magni exilium, dissidia & bella, Religionis etiam & religiosorum statum afflictum & turbulentum. Et hæc Eclipsis illa ijs præsertim minitata est, qui subiecti sunt Arieti & eius triplicitati.

Præterea iudico Cometam hunc cum Saturno quoq; communicare, nam in eadem dodecatemorij longitudine ferè coniuncti fuerunt. Lumine quoq; Saturninus esse putatur, quanquam & niger color Saturno congruit. Itaq; morbi notantur, à frigore, pituita & occultis humoribus generati, regionum quoq; detrimenta Saturnina, qualia solent fieri peste, fame, ventis insolitis, terræ motu, siccitate. Et quoniam primum in Capricorni dodecatemorio visus est, ex quo tempore præcipuum iudicium sumi debet, itaq; secundum Arabum

 traditiones,

traditiones, designantur bella inter reges, infortunia multa partibus Occidentalibus & regi eorum, religiosorum oppresionem & mortem, niues quoq; copiosas, & grandines quibus arbores lædantur, inundationes in parte Occidentali.

Annotauimus supra, quòd anno 1500. in Capricorno quoq; crinitum sydus conspectum sit, illud tristem euentum habuit. Nam irruptio Tartarorum facta est in Poloniam, Moscorum in Lithuaniam. Biennio pôst, Noribergenses magna clade à Casimiro, Marchione Brandeburgensi, affecti sunt. Rusticorum seditio aduersus magistratum in agro Spirensi orta est. Fames item in Sueuia, & alibi alia incommoda secuta sunt. Hæc non ideo commemoro, vt Astrologica necessitas eadem nunc euenire cogat, nam euentus talis non ex solo loco Cometæ sequitur, sed ex aliis multis concurrentibus rationibus, quæ fortassis nec Astrologus satis perspicit: sed vt humanam sortem, cui subiecti sumus, consideremus, & ne nimium securi, à nobis humani quid alienum putemus, & vera ad Deum conuersione, pœnarum mitigationem petamus. Iuxta Ptolemæum itidem, si consideramus Cometæ ad Solem positum, obitus thesaurarii alicuius Regis portenditur, & in hac consideratione, quanq; successu temporis, præsens Cometa à Sole maiorem distantiam nactus sit, quàm vt intra metas Ptolemaicas se continuerit, tamen quemadmodum Pontanus iubet, à prima eius fulsione iudicium hoc sumsimus.

Motus Cometæ, bella illa, quæ designari diximus, ab externis hostibus oritura nunciat.

Vniuersaliter autem omnes Cometæ, iuxta Ptolemæum, squalorem ventosq; pronunciant, & id eo vehementius, quo maiora corpora eorum fuerint. Itaq; de qua nunc agimus crinita, sicut inter maximas, quæ visæ antea sunt, minimè referri potest, ita plures sua magnitudine excedere solita est, vt satis intensam, non tamen maximam ventorum & squaloris vim sequuturam existimem, quemadmodum idipsum iam hisce elapsis quoq; diebus, non frustra experti sumus.

Quæritur postea, quando horum euentuum initium futurum, & quâm diu euentus duraturus sit. Ex Ptolemæo aliter respondere non possumus, quâm quòd serior euentus sequetur, quoniam Cometa fuit occidentalis. Duratio flammæ, de euentuum intensione & remissione docere nos debet. Huius Cometæ duratio duorum mensium fuit, quæ plus quâm mediocris est, nam aliâs citius aliâs tardius extinctos legimus. Plures tamen citius conflagrari soliti sunt. Ideo & vltra mediocritatem intensio pœnarum erit. Quantum ad durationem attinet, à Ptolemæo non dictum inuenio, nisi quòd nonnulli

flammæ

flammæ diuturnum conſpectum, de quo modo diximus, ad hanc partem trahant. Sed recentiores, pro ſingulis menſibus durationis, ſingulos annos numerare ſoliti ſunt. Nonnullos rurſus (fortaſsis ſi citius extinguuntur) pro ſingulis ſeptimanis, ſingulos annos ſupputare intelligimus. Sed de hoc diſcrimine difficile eſt iudicare. Nam inuenio, peritos Aſtrologos dicere ſolitos, de tempore euentuum, vix, aut ne vix quidem prædici poſſe.

Poſtremo quæritur, quibus regionibus aut perſonis talis exitus impendere videatur. Ad hanc quæſtionem partim ſupra reſpondimus, vbi de Eclipſi loquuti ſumus. De reliquis, Ptolemæus iudicium ſumere iubet, ex ijs locis Zodiaci, ſub quibus Cometa collectus & incenſus fuit, & primum exarſit, deinde ex ratione Comæ, pro ratione formæ. Quare periculum metuant inprimis ij, qui Capricorno ſubiecti ſunt, vt Albania, Bulguria, Littauia, Moſcouia, Saxonia, Turingia, Haſsia, Brandeburgum, Stiria, Ducatus Cleuenſis. Sunt poſtea qui dicant ijs præcipuè portendere, quibus verticalis fuerit. Hac ratione, intelligitur tota illa Zona terreſtris, quæ intra æquinoctialem & tropicum Cancri intercipitur, & aliqua ex parte quæ vltra æquinoctialem faſcia eſt verſus Meridiem. Tandem & ijs ciuitatibus & perſonis periculoſa hæc flamma cenſetur, quæ tempore fundationis earum, aut natiuitatis, locum Cometæ in cardinibus fortunarum auxilio deſtitutis habuerint, locum dico in quo primum Cometa conſpectus fuit. Si enim in aſcendente vel angulo Occidentis, vehementius aliquid aut ſtatui aut vitę imminet. Si vero in Medio Cœli, honorum iactura aliqua facienda erit.

Exorandus eſt nobis Deus Opt. Max. vt per filium ſuum, redemtorem noſtrum, calamitates futuras nobis mitiget, & noſtras mentes Spiritu ſancto ſuo confirmet, ne miſerijs & pœnis ſuccumbamus, ſed læti ſempiternam liberationem expectemus.

FINIS.

Imprimebatur Noribergæ, in Officina Typographica Catharinæ Gerlachin, & Hæredum Iohannis Montani.

M. D. LXXVIII.

